Länsstyrelsen
Värmland

Riksintresse för kulturmiljövården: Motjärnshyttan

Områdesnamn: Motjärnshyttan

Områdesnummer: K11

Kommun: Filipstad

Socken: Nordmark

Sammanfattning

Innehåll

Hytta, dammanläggning, bergsmansgård, arbetarbostäder. 1600- till 1950-tal.

Urvalsmotiv

Vetenskapligt/pedagogiskt. En representativ och välbevarad hyttenhet i utpräglad bergslagsbygd också en av få hyttor som knyter an till 1600-talets finska invandring i Värmland.

Beskrivning

Motjärnshyttan hör till den Värmländska bergslagsbygdens kärnområden med bebyggelse och landskap starkt präglat av äldre tiders bergs- och järnhantering. Den äldsta hyttan anlades av inflyttade finnar år 1643 men nybyggdes på sin nuvarande plats år 1700. Fram till 1743 bedrevs tackjärnsblåsningen vid hyttan av enskilda bergsmän då den efter hårda processer övergick i Uddeholmsbolagets ägo. Den nuvarande anläggningen med masugn och rostugn under samma tak stod färdig 1853 och var i drift fram till 1916 då Uddeholmsbolagets järntillverkning helt koncentrerades till Hagfors. Motjärnshyttan var under 1800-talet en av Värmlands största med en verksamhet helt baserad på malmförekomsterna på Nordmarks och Tabergs gruvfält. Intill hyttan finns en välbevarade större bergsmansgård från 1800-talet samt en grupp skogsarbetarbostäder i enhetligt utförande.

Kulturhistoriskt värde

Motjärnshyttan är en av länets mest representativa och välbevarade hyttenheter belägen i utpräglad bergslagsbygd och tillika ett av de få exempel i Värmland där den finska invandringen under 1600-talet tagit aktiv del i järnhanteringen. Motjärnshyttan erbjuder en imponerande anblick och utgör ett av Bergslagens mest enastående industrihistoriska monument.

Hot

Ej specificerat.

Skydd

Hyttan utgör byggnadsminne enligt Kulturminneslagen (KML).

Avsikter och åtgärder

Nybebyggelse och förändringar av befintliga byggnader behandlas restriktivt.

Riksantikvarieämbetets värdetext (1996)

Motivering

En av länets mest representativa och välbevarade hyttmiljöer. Anlagd av finska invandrare på 1600-talet.

Uttryck för riksintresset

Den äldsta hyttan på nuvarande plats från 1700. Dagens anläggning med masugn och rostugn som var i bruk åren 1805-1916. Dammanläggning. Bergsmansgård från 1800-talet och skogsarbetarbostäder i enhetligt utförande.

Övrigt

Riksintresset Motjärnshyttan överensstämmer i stort med kulturmiljön Motjärnshyttan (188) enligt kulturmiljöprogrammet för Värmlands län.

Referenser

- Kulturminnesvårdens riksintressen i Värmlands län, Länsstyrelsen 1980.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-05: Huvuddelen av informationen hämtad från 1988 års beskrivning av riksintressen i Värmlands län.
- 2007-12-10: Beskrivningen av områdets skydd ändrad till aktuella förhållanden och gällande lagstiftning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.